

A. Nyka-Niliūnas. „Odisėjo kareivis Hado karalystėje pasakoja“

GALIMI ATSAKYMAI

I DALIS

1. 1. Jaunuolio išvykimas iš tėvų namų.

1. 2. Jaunuolis džiaugiasi, senas tėvas verkia, nes tėvas nežino, ar kada pamatys savo vaiką. Jaunuolis džiaugiasi, nes turbūt nieko nėra jaunam žmogui džiaugsmingesnio nei naujų, svetimų kraštų pažinimas, neįprasta patirtis, atitrūkimas nuo to, kas įprasta, „pabėgimas“ nuo savo tėvų.

1. 3. Šiais žodžiais išreiškiamas jaunuolio džiaugsmas dėl ateities, dėl išvykimo iš namų, nes ilgimasi to, kas dar tik laukia, ir, galima numanyti, kad grįžti kada nors į namus net nesirošama.

2. 1. „stebėjau“, „klausydavau“, „Žiūrėdavau“, „Nebenorėjau grįžt“ – jaunuolis stebėtojas, jis kol kas nedaro sprendimų, o tik mokosi iš aplinkinių žmonių bendravimo modelių ir džiaugiasi nauja patirtimi.

2. 2. Jis aplinką mato ir kitus vertina tarsi iš aukšto, nes taip dažnai jaučiasi jauni žmonės – lyg jiems priklausytų šis pasaulis.

3. Gyvenimo.

4. Ribuliuojanti / Nerami jūra.

II dalis

5. 1. Galingų dievų ir menkų žmogelių kontrastas.

5. 2. Laivų stiebų lyginimas su nendrėmis: „Kaip nendres laužyti aukštuosius stiebus...“ Palyginimas.

5. 3. „Itūžę mirtinai gelmių dievai / Išnirdavo tada taip netikėtai / Ir imdavo galingom vėjų rankom, / Beprotiškai kvatodami iš džiaugsmo, / Kaip nendres laužyti aukštuosius stiebus, / Draskyti vėliavas, bures ir vyrų / Granito raumenis ir plieno gyslas.“ Dievai pikti, pasalušiški, galingi, su džiaugsmu griauinantys žmonių gyvenimą. Čia dievai įsmedena neišvengiamą piktą lemtį, gyvenimo sunkumus.

6. 1. Audra („...kartais mus užklupdavo audra.“).

Vėjas („...imdavo galingom vėjų rankom, / <...> laužyti aukštuosius stiebus, / Draskyti vėliavas, bures ir vyrų / Granito raumenis ir plieno gyslas.“).

6. 2. Kaip labai stiprius žmones. Užsigrūdina gyvendami ir grumdamiesi su likimu, prarasdami draugus („...kartais tekdavo mums pralaimėt...“).

7. 1. Jis jau apsipratęs su likimo smūgiais.

7. 2. Jaunas žmogus nebijo likimo iššūkių, atvirščiai, neretai provokuoja likimą, nori su juo pasigalynėti; dar nebijo prarasti, nes menkai prie ko teprisirišęs. / Gali būti, kad drąsa akistatoje su likimu rodo jaunuolio brandą.

III dalis

8. 1. Troja „galinga“, „kaip sapnas“, „spindėjo išdidi auksinė“, „chimerų miestą“. Viena vertus, Troja galinga, dešimt metų spindėjusi auksiniais

miesto bokštais, išdidi, auksinė, kaip sapnas, svajonių miestas. Kita vertus, Troja susijusi su nuožmiomis kovomis, ji chimėrų miestas, ji kaip žaislas dievų rankose. Šitoks vertinimas dvilypis, dviprasmis. Troja įkūnija gyvenimo įvairovę: ji ir spindinti auksu, ir susijusi su karu.

8. 2. 1) „...Odisėjo dieviška klasta / Sudaužė...“ – epitetas rodo, jog Odisėjui sugalvoti gudrų planą, kaip sunaikinti Troją, padeda dievai;

2) „...kaip žaislą...“ – palyginimas rodo, jog galingas Trojos miestas dievų akyse tėra menkas žaisliukas, kurie jie panorėję galėjo sudaužyti.

8. 3. Didžiausia žmogaus gyvenimo svajonė, siekis, tikslas.

9. Miestas vaizduojamas kaip aukso svajonė, tačiau, užkariavus Troją, išnyksta visas jos žavesys – ji sudūžta lyg menkutis žaislas.

IV dalis

10. 1. Odisėjas, su kitais graikais nugalėjęs Troją, keliaudamas namo susitinka Kiklopą, vienakę pabaisą, Poseidono sūnų, ir gelbėdamas savo ir draugų gyvybę išduria pabaisai akį. Už tai Poseidonas neleidžia dešimt metų Odisėjui grįžti namo – blaško jį iš vienos vietos į kitą. Trojos didvyriui tai sukelia skausmą ir kančių.

10. 2. Džiaugiasi, nes jis pakankamai jaunas, ne viską atradęs, patyręs: „ O negrįžimo pasaka! Dievų / Bausmė, staiga ištikus Odisėją, / Man buvo jų malonė nelaukta...“

11. Fiziškai išreikštas ilgesys: „...greit atri barzdos druska / Pradėjo esti gomurį.“ Dvasios ilgesys: „Svajonės / Netrukus virto gaivalinga sėkla, / Ir ji turėjo kristi žemėn.“

12. Kūniškų malonumų perteklius (lotofagų maistas, sirenų krūtys).

13. Abi eilutės byloja apie neišvengiamą žmogaus mirtį: tas, kas gimsta, neišvengiamai sulaukia mirties – taigi, šių eilučių tema ta pati.

14. Odisėjo kareivis, neįgyvendinęs paskutinės pareigos – grįžimo tėvynėn, miršta. Šio kareivio gyvenimo nevainikuoja pilnatvė. Nors pati asmenybė subrendusi tiek, kad supranta prarastų namų svarbą, jis nespėja grįžti namo, jo gyvenimą netikėtai nutraukia mirtis, pavydžių dievų nulemta vos jam gimus.

15. Egzistencializmas; A. Camus, „Svetimas“, „Maras“; A. Škėma, „Balta drobulė“ ir kt.

PASTABA. Vertinimas: surinktų taškų skaičius dalijamas iš 45 ir gaunamas pažymys; pavyzdžiui, 30:45≈7